

N:o 37.

Ank. till Riksd. kansli den 13 maj 1908, kl. 12 midd.

Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 9, med anledning af Första Kammarens beslut i fråga om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående inrättande af ett under statens vård ställt penninglotteri och om åtgärder till förhindrande eller inskränkning i spel å utländska lotterier.

Till utskottet har blifvit hänvisadt Första Kammarens protokollsutdrag n:o 301, med delgifning att nämnda kammare för sin del beslutit, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, att, i sammanhang med nu pågående utredning af frågan om revision af gällande lagstiftning angående lotterier och om nya bestämmelser till förhindrande af utländska lottsedlars spridande i riket, Kungl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huruvida till stärfjande i möjligaste mån af det i Sverige förekommande spelandet å utländska lotterier ytterligare åtgärder böra vidtagas, vare sig utan inrättande af ett under statens vård stående penninglotteri eller i förening med ett sådant lotteri, hvaraf vinsten må användas endast till främjande af särskilda kulturella och filantropiska ändamål, samt därefter för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill utredningen kan föranleda.

Tillkomsten af detta beslut hade föregåtts af tvenne särskilda behandlingar af ärendet i Första Kammarerna. I en i Första Kammarerna väckt motion, n:o 48, hade herr K. Bergendahl med flere hemställt, att Första Kammarerna ville för sin del besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, det täcktes Kungl. Maj:t taga under öfvervägande, om och

under hvilka villkor ett under statens vård stående penninglotteri må här i landet inrättas, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill en sådan pröfning kan föranleda.

Till stöd för denna hemställan hade motionärerna anfört, bland annat, att de föreskrifter, som hittills gifvits till förekommande af allmänhetens deltagande i utländska lotterier, icke haft åsyftad verkan, och att man hade all anledning antaga, att författningsbestämmelser enbart icke skulle vara tillfyllestgörande i sådant afseende. För att förebygga den ekonomiska kraftförlusten och då lotterispel näppeligen kunde förekommas, ansågo motionärerna, att staten ägde rätt att efter faktiska förhållanden träffa sådana anordningar, att lotterispel komme att medföra minsta möjliga olägenheter; ett dylikt statslotteri under sträng statskontroll borde omgärdas af största möjliga garanti mot missbruk och dess vinst borde användas till kulturella och filantropiska ändamål.

Första Kammarens första tillfälliga utskott uttalade, att det svårigen kunde bestridas, att det för de spellystne vore bäst att sätta tillit till arbetsamhet och sparsamhet såsom medel till framgång och icke i lättsinniga förhoppningar om att genom lyckans gunst hastigt nå en bättre ställning äfventyra mången gång under försakelser samlade tillgångar, men ansåg, att mycket tydde på att en sådan klok förtänksamhet icke skulle få göra sig så gällande, att spelbegäret hölles tillbaka. Utskottet, som i princip icke gillade lotterispel, hade emellertid funnit mycket starka skäl tala för att genom ett väl kontrolleradt statslotteri söka aflägsna de mest framträdande olägenheterna af lotterispel, såsom det nu påginge, och hade icke kunnat undgå att påverkas af det förhållande, att spellusten gifvits en kraftig uppmuntran af de penninglotterier för olika ändamål, hvilka Kungl. Maj:t medgifvit. Utskottet hade dock icke velat gifva ett bestämdt uttryck af en mening, att det vore fördelaktigt och lämpligt, att staten inrättade ett penninglotteri, utan endast framhålla, att det funnes ganska tungt vägande skäl för att statsmakterna toge frågan under öfvervägande och därvid toge den i betraktande äfven från de synpunkter, utskottet omnämnt. Saken syntes vara af så allvarlig beskaffenhet, att den väl förtjänade en allsidig undersökning. En sådan borde lämpligen kunna ske i sammanhang med den revision af gällande lotteriförordning och den utredning angående ytterligare åtgärder till förhindrande af utländska lottsedlars spridande inom riket, hvarom Kungl. Maj:t nyligen förordnat.

Utskottet hemställde alltså, att Första Kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhölle, det täcktes

Kungl. Maj:t taga under öfvervägande, om och under hvilka villkor ett under statens vård stående penninglotteri måtte här i riket inrättas, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill en sådan pröfning kunde föranleda.

När detta betänkande föredrogs i Första Kammaren, hade emellertid denna kammare mottagit Andra Kammarens meddelande om dess beslut i lotterifrågan, hvilket som bekant innebar, att kammaren, sedan den afslagit herr Lyckholms med fleres motion i hvad den rörde att Kungl. Maj:t måtte förelägga Riksdagen förslag till upprättande af och bestämmelser för ett under statens förvaltning ställt permanent penninglotteri, däremot, med anledning af herr Lyckholms med fleres och herr C. R. Johanssons motion, för sin del beslutit, att Riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t efter verkställd utredning låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till nya bestämmelser angående lotterier äfvensom förslag till åtgärder, genom hvilka — utan inrättande af ett svenskt statslotteri — det i Sverige förekommande spelandet å utländska lotterier måtte kunna förhindras eller i möjligaste mån inskränkas.

Med anledning af att sålunda ett nytt moment tillkommit, beslöt Första Kammaren åter remittera till sitt utskott dess utlåtande om herr Bergendahls med fleres motion, att behandlas i sammanhang med Andra Kammarens hemställan. I sitt nya utlåtande yrkade Första Kammarens första tillfälliga utskott, under delvis upprepande af sina förut anförda skäl, att Första Kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, att, i sammanhang med nu pågående utredning af frågan om revision af gällande lagstiftning angående lotterier och om nya bestämmelser till förhindrande af utländska lottsedlars spridande i riket, Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida till stärfjande i möjligaste mån af det i Sverige förekommande spelandet å utländska lotterier ytterligare åtgärder böra vidtagas, vare sig utan inrättande af ett under statens vård stående penninglotteri eller i förening med ett sådant lotteri, hvaraf vinsten måtte användas endast till främjande af särskilda kulturella och filantropiska ändamål, samt därefter för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill utredningen kunde föranleda.

Första Kammaren fattade, såsom redan nämnts, sitt beslut i enlighet med denna hemställan.

Såsom såväl af debatten som af beslutet tydligen framgått, innebar Andra Kammarens beslut ett afvisande af tanken om ett permanent penninglotteri under statens garanti.

Kammaren har nämligen dels afslagit motionen om ett dylikt lotteri, dels i fråga om utredningen bestämdt uttalat: att den bör gälla åtgärder »utan ersättande af ett svenskt statslotteri». Det kan därför ifrågasättas, såsom ock skett under debatten i Första Kammaren, huruvida Andra Kammaren ens är konstitutionellt berättigad att uppgifva den intagna ständpunkten och ännu en gång vid denna riksdag upptaga frågan om inrättande af ett statslotteri. I hvarje fall vore ett bifall till Första Kammarens hemställan från Andra Kammarens sida icke följdriktigt.

Då nu dessutom Kungl. Maj:t redan anbefallt en utredning, som åsyftar eventuell revision af gällande lotterilagstiftning samt ytterligare åtgärder till förhindrande af utländska lotterisedlars spridande i riket, kan man antaga, att de synpunkter, som under debatten i kamrarne kommit till uttryck, skola under utredningens fortgång beaktas, äfven om icke någon skrifvelse till Kungl. Maj:t kommer till stånd, liksom ock att Kungl. Maj:t sätter Riksdagen i tillfälle att yttra sig om de förslag till åtgärder och den nya lagstiftning, som kunna ifrågasättas.

Under sådana förhållanden får utskottet hemställa,

att Andra Kammaren måtte besluta att icke biträda Första Kammarens beslut i ärendet.

Stockholm den 12 maj 1908.

På utskottets vägnar:

KARL WARBURG.

Reservation

af herr *S. Nordström*: »Då jag icke ändrat mening, sedan jag biträdde reservanternas förslag rörande tillfälliga utskottets n:o 1 utlåtande n:o 6 i fråga om den af herr Lyckholm m. fl. afgifna motion, afseende inrättandet af ett svenskt penninglotteri för att därigenom i möjligaste

mån förhindra den guldström, som i alltmera oroväckande grad årligen utflödar till de utländska lotterierna, och jag anser denna fråga vara af utomordentlig nationalekonomisk betydelse, så måste jag äfven nu uttala min från utskottet afvikande mening. En utredning, sådan som af Första Kammararen föreslagits, kan, enligt min mening, endast tjena till att klargöra frågan och om möjligt föranleda ett förslag, som vore egnadt att verka hälsosamt och hämmande på den nu allmänt spridda spelpassionen. Därigenom är kammaren ingalunda bunden för framtiden, utan äger fullkomlig handlingsfrihet att besluta efter sig föreetende omständigheter.

Jag hemställer därför,

att Andra Kammararen, med frångående af sitt föregående beslut, måtte biträda Första Kammarens beslut i denna fråga.»

Det skulle antecknas, att herr *C. R. Johansson* icke deltagit i ärendets behandling.
